

Робота органів виконавчої влади та місцевого само врядування в Київській області щодо захисту прав дитини

Кондрук Валерій Петрович – заступник голови Київської обласної державної адміністрації.

Київщина послідовно протягом багатьох років відпрацьовує нові державні підходи до соціальної роботи з сім'ями та дітьми.

Бачення Міністерства щодо забезпечення прав дітей, яке презентувала С. В. Толстоухова співпадає з практикою роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Київщини.

В області ми розробляємо чітку політику, яка спрямована перш за все на:

- підтримку сімей з дітьми;
- допомогу сім'ям з дітьми, які потрапили в складні життєві обставини;
- розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт;
- забезпечення кращих умов для виховання дітей, які знаходяться в інтернатних закладах, сприяння їх реінтеграції та соціалізації.

Успішному виконанню цих завдань нам сприяв перш за все Указ Президента України "Про першочергові заходи щодо поліпшення захисту прав дітей" від 11.07.2005 №1086/2005, а саме в частині, що Київська область визначена як експериментальний майданчик по відпрацюванню механізму «Гроші ходять за дитиною», а також реалізація спільно з Міжнародною благодійною організацією «Кожній дитині» проекту ЄС «Розвиток інтегрованих соціальних служб для вразливих сімей та дітей».

Якщо експеримент «Гроші ходять за дитиною» дозволив нам створити ефективний фінансовий механізм підтримки дітей-сиріт, які виховуються в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, ДБСТ, то проект Європейського Союзу сприяв створенню саме страховочної системи для підтримки вразливих сімей з дітьми, попередження інституалізації дітей.

Зупинюсь на другому напрямку роботи, тому що саме він дозволяє нам ефективно попереджувати причини, що призводять до соціального сирітства.

Вже говорилося сьогодні, що най вразливішою категорією населення в нашій державі нажалі є сім'ї з дітьми. Чим більше дітей тим сім'ї менш соціально захищені. Наслідками сімейного неблагополуччя є дитяча безпритульність, бездоглядність, соціальне сирітство.

Завдання органів виконавчої влади та місцевого самоврядування знайти такі управлінські механізми, які б пом'якшили, звели до мінімуму ризики сімей з дітьми.

Такі механізми нами були вироблені спільно з МБО «Кожній дитині» в ході реалізації проекту.

На першому етапі ми провели **моніторинг становища дітей та вразливих сімей з дітьми в розрізі територіальних громад**. Проаналізувавши роботу тих структур, які зобов'язані вирішувати ці проблеми з'ясувалось – проблеми майже одні і ті ж: бідність, алкоголізм, наркотична залежність, проте об'єм і глибина цих проблем залежить від рівня роботи на місцях, від взаємодії і єдиних підходів всіх структур, які займаються проблемами дитини. Ось для прикладу аналіз проблем сімей з дітьми с. Нові Петрівці.

Ця схема як дзеркало показує проблеми характерні для кожного села, впевнений не тільки Київщини. Хто ж вирішує ці проблеми:

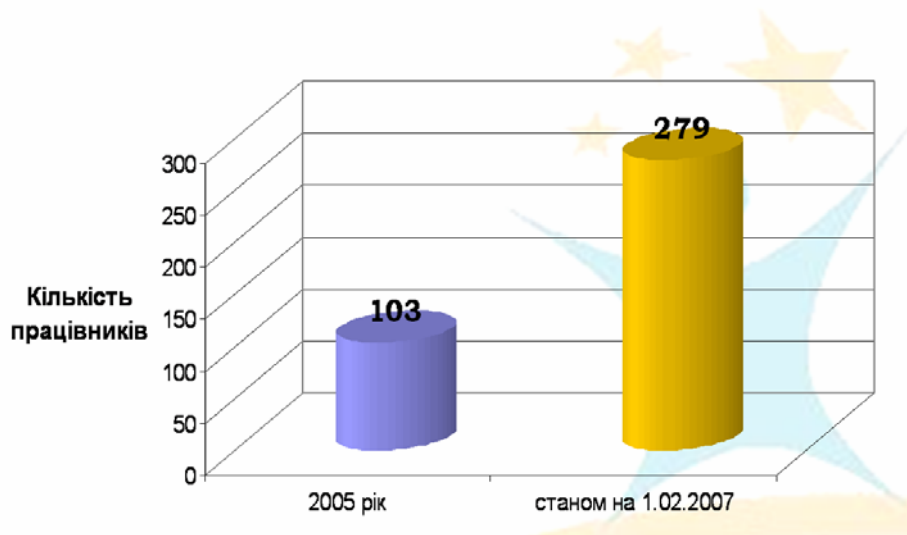
- в селі – голова, секретар сільської ради; вчителі, медсестра, лікар,
- в районі – ССН, відділ у справах сім'ї та молоді, освіта, медицина, відділ праці та соціального захисту населення. центр зайнятості.
- Чи скоординовані їхні дії?

З метою вироблення ефективних підходів у процесі забезпечення прав дітей, та сімей з дітьми на основі міжвідомчої взаємодії та комплексності на рівні області в районах, містах діють Координаційні Ради з охорони дитинства

Хто конкретно має прийти в сім'ю з дітьми, яка потрапила в складні життєві обставини?

Ще півтора роки назад на Київщині в 35 Центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді працювало 103 соціальних працівника, а на обліку перебувало _____ неблагополучних сімей, тобто на одного працівника припадало _____ сімей з дітьми. Щоб їх робота стала ефективнішою треба було перш за все **збільшити кількість соціальних працівників**, друге – навчити їх ефективним методикам і третє – наблизити, зробити доступними соціальні послуги до сімей з дітьми.

Кількість працівників Центрів СССДМ

Ці завдання ми вирішуємо кооперуючи зусилля місцевих органів виконавчої влади та можливості проекту. Протягом одного року кількість соціальних працівників зросла в 2.7 р., і всі утримуються за рахунок місцевого бюджету, всі Центри забезпеченні транспортними засобами. Кількість працівників ССН в.....разів..

Вперше біля 800. тис. гривень було виділено районним, міським ЦСССДМ з місцевих бюджетів для надання допомоги вразливим сім'ям, з дітьми, які знаходяться під соціальним супроводом. А це значить, що **працівник отримав фінансовий механізм впливу на сім'ю і реальні можливості для вирішення її нагальних проблем.**

Наступний крок це спеціалізація служб і створення інтегрованої моделі надання адресних соціальних послуг сім'ям з дітьми, з метою раннього виявлення проблем сімейного неблагополуччя, оцінки потреб та на її основі надання комплексу соціальних послуг, задля покращення ситуації. Базовий набір соціальних послуг надається спеціалізованими соціальними службами, із залученням спеціалістів різних відомств(медицина, освіта,на основі оцінки їх потреб. Серед яких:

- служба підтримки сім'ї;
- служба раннього втручання (термінового реагування)
- служба супроводу сімейних форм виховання
- служба реінтеграції та підтримки вихованців інтернатних закладів,
- служба супроводу дітей, у конфлікті із законом.

Основні принципи діяльності моделі:

- єдине вікно прийняття звернень громадян стосовно проблем сімей та дітей;
- єдиний орган координує прийняття рішень в інтересах дитини;
- рішення приймаються на основі оцінки та аналізу потреб дитини та сім'ї;
- комплексний підхід у вирішенні проблем сімей з дітьми;
- адресність та доступність послуг;

- врахування думки дітей при прийнятті рішень;
- залучення ресурсів територіальної громади;
- партнерські стосунки між надавачами послуг та клієнтами.

Орієнтовану модель інтегрованих соціальних служб та їх взаємодію подано на рис. 1.

Модель соціальних служб

Рис. 1. Модель інтегрованих соціальних служб та їх взаємодія (СПС – служба підтримки сім'ї, СРВ – служба раннього втручання, ССФВ – служба супроводу сімейних форм виховання).

Декілька слів про нашу позицію щодо інтернатних закладів.

Київщина протягом 1998р.-2003 працювала над проблемою розукрупнення інтернатних установ, створення кращих умов утримання та виховання дітей-сиріт, підвищення відповідальності місцевих органів влади за становище дітей. 29 районів і міст з 36 створили маленькі дитячі будинки, де діти виховуються, а навчаються у звичайних школах. Звичайно це в якійсь мірі покращило становище дітей, діти залишаються в рідних територіях, поблизу родичів, фінансуються такі установи з місцевих бюджетів. Проте, кількість дітей –сиріт при цьому не зменшилась, а навпаки в цей період навіть збільшилась, одна із причин це потреба у заповненні наданих територій.

Тим областям які тільки починають процес реформування інтернатних установ, я б не радив створювати нові інтернати. Самий найкращий інтернат ніколи не замінить батьків. Тому свої зусилля ми спрямовуємо на створення умов, які б попереджували направлення дитини в інтернат, особливо дітей перших років життя. Відповідно до прийнятих на Координаційній Раді рішень жодна дитина не може бути направлена до інтернатної установи без висновку та рекомендацій соціального працівника, який супроводжує сім'ю. Це є дуже важливе рішення. Протягом минулого року попереджено -86-- випадків відмов

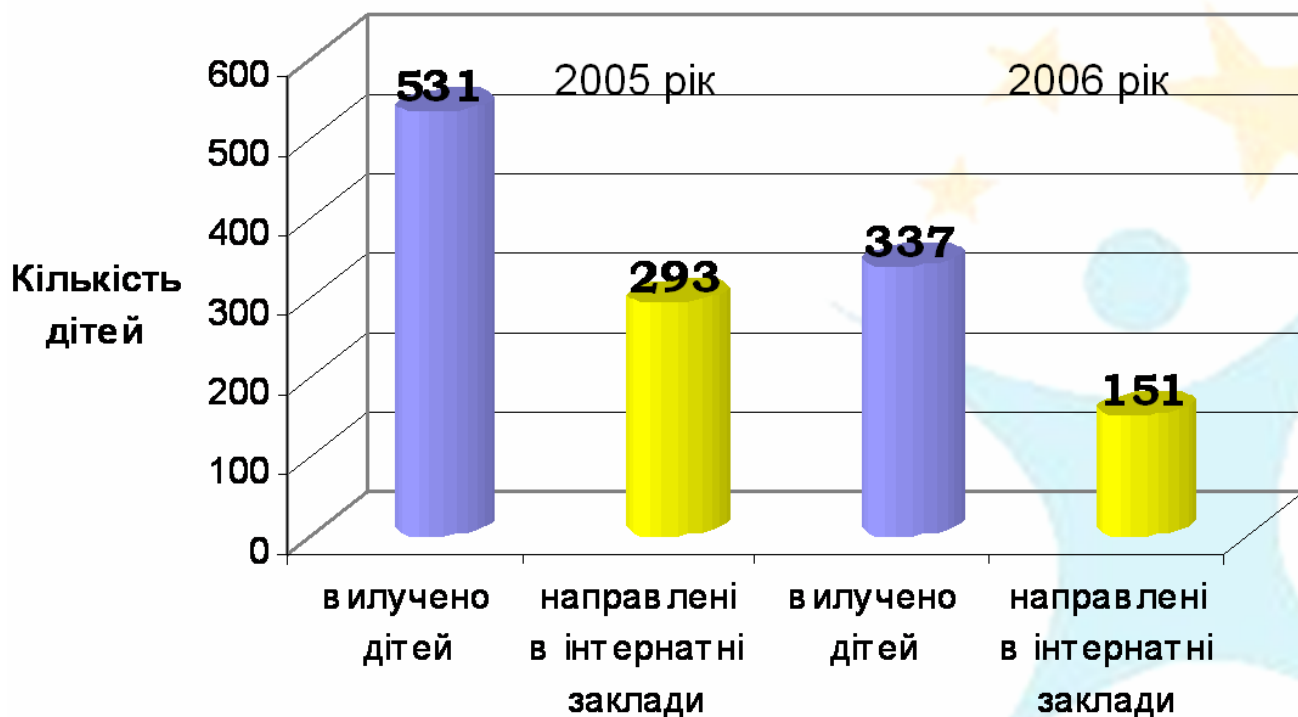
матерів від дитини Як альтернатива інтернатним установам розвивається мережа дитячих будинків сімейного типу, їх в області 23 та 37 прийомних сімей, _____ дітей під опікою і піклуванням.

Щодо закладів: підтримуємо створення закладів, мета яких короткотермінова допомога, реабілітація, соціалізація дітей та їх батьків. В області діють центр «Мати і дитина разом», 4 центри соціально-психологічної реабілітації дітей, створюються два соціальних гуртожитки для молоді із числа дітей-сиріт.

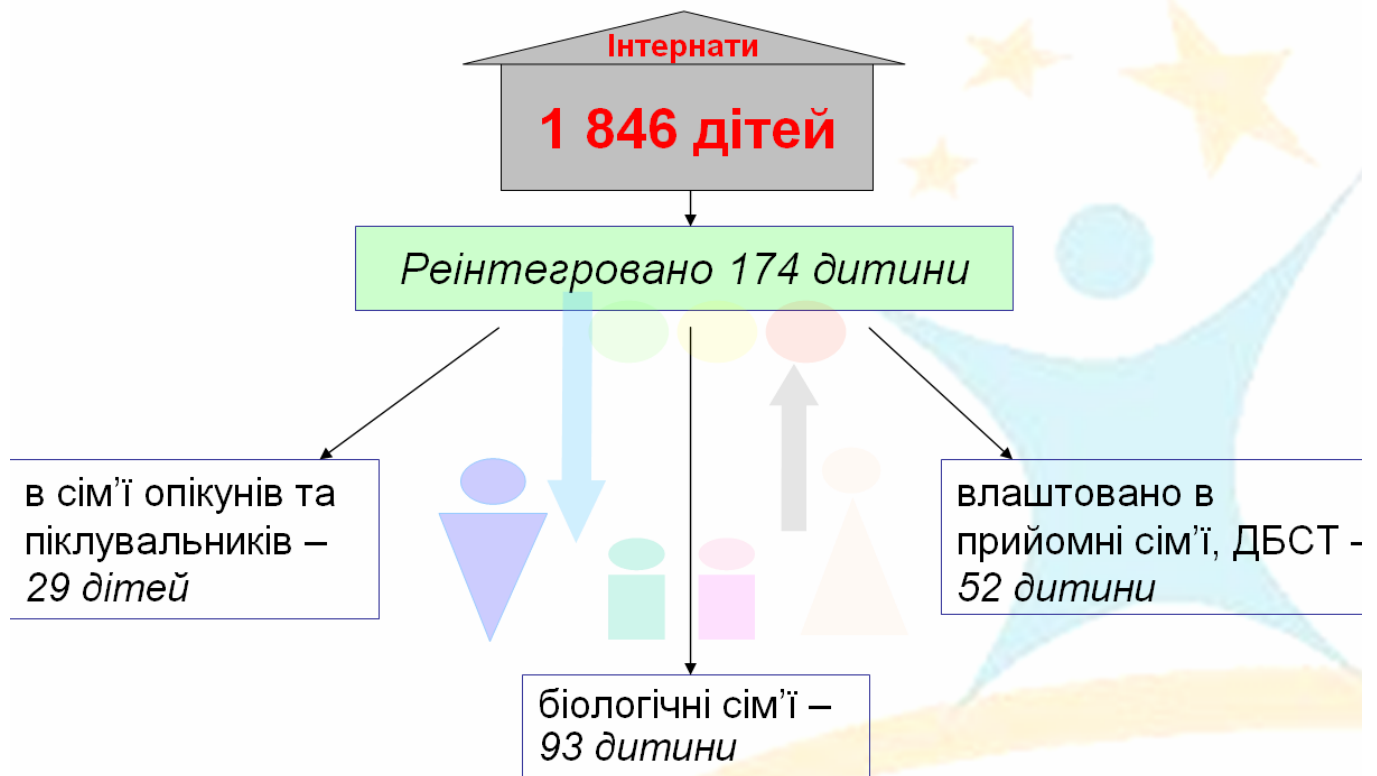
Попередження відмов матерів від новонароджених дітей протягом 2006 року

Вилучення дітей з сімей у зв'язку з позбавленням батьківських прав

Реінтеграція вихованців інтернатних закладів

Створення прийомних сімей у 2006 році

- зареєстровано 69 сімей, які виявили бажання створити прийомну сім'ю;
- після 7 навчань 37 сім'ям було видано рекомендації про включення до банку потенційних прийомних батьків / батьків-вихователів;
- створено 20 прийомних сімей та 2 дитячі будинки сімейного типу;
- 35 дітей реалізувало своє право на зростання та виховання в сім'ї

